ИЗЛИЗА ОТ 1900 ГОДИНА

ЦЪРКОВЕН ВЕСТНИК

ИЗДАНИЕ НА БЪЛГАРСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦЪРКВА ЗА РЕЛИГИОЗНА И ЦЪРКОВНО-ОБЩЕСТВЕНА ПРОСВЕТА

ГОДИНА CVIII, БРОЙ 3 | СОФИЯ, 1 – 15 ФЕВРУАРИ 2007 г. | ЦЕНА 0,60 лв.

e-mail: synpress@dveribg.net

ЙЕРОДЯКОН ИГНАТИЙ
Живот в служение на Бога и ближния стр. 1, 3

СВЕТИ ТРИ СВЕТИТЕЛИ
Поглед към учението на св. Йоан Златоуст стр. 4-5

ВЛАСТТА ДА СВЪРЗВАШ И РАЗВЪРЗВАШ
За отговорността на пастирското служение стр. 6, 7

Успение на св. Константин-Кирил

Много трудове сполетяха Философа, та заболя. И когато понасяше болестта много дни, веднъж, след като видя Божие явление, той почна да пее така: „Духът ми се възвиси и сърцето ми се въздрада за тези, които ми казаха: да влезем в Господния дом."

И като се облече в честни дрехи, така прекара целия ден, радвайки се и говорейки: „Отсега за вече не съм служител нито на царя, нито никому другиму на земята, а само на Бога Вседържителя: не бях, бидох и съм во веки, амин."

На утрешния ден се облече в светия монашески образ и като прибави към светлината, нарече си име Кирил. И в този образ прекара 50 дни.

А когато наближи часът да приеме покой и да се представи във вечните жилища, като повдигна ръце към Бога, помоли се със сълзи, говорейки така: „Господи, Боже мой, Който си създал всички ангелски чинове и безпълни сили; Който си разперил небето и основал земята и всичко, що съществува, си привел от небитие в битие; Който винаги слушаш онези, които изпълняват волята Ти и се боят от Тебе и спазват заповедите Ти, чуй моята молитва и запази вярното Си стадо, ми което беше оставил на служба мене, неспособния и недостоен Твой раб! Избави го от безбожната и поганска злоба на тези, които Те хулят! Погуби триезичната ерес и направи много да порасне Църквата Ти! Обедини всички в единодушие и създай изрядни люде; които да мислят еднакво за Твоята истинска вяра и право изповедание, и вдъхни в сърцата им словото на осиновението Си! Ако си приел нас, недостойните, да проповядваме евангелието

Св. Константин-Кирил. Детайл от икона от Зографския манастир, Света Гора, 1864 г.

на Твоя Христос, които залягаме в добри дела и които вършим угодното на Тебе, Твой дар е. Които ни беше предал, като Твои предавам на Тебе: вкарай ги в ред с крепката Си десница и ги покрий с покрова на крилете Си, та всички да хвалят и славят името Ти, Отца, Сина и Св. Дух, амин!"

Целуна всички със света целувка и рече: „Благословен (да бъде) Бог, Който не ни даде за лов на зъбите на нашите невидими врази, а съкруши тяхната мрежа и ни избави от гибел! "

И така почина в Господа, бидейки на 42 години, в 14-и ден от месец февруари, втори индикт, а от съзверението на този свят в 6377 г. (869).

Из „Пространното житие на св. Кирил"

БЕЗ СВОБОДА НЯМА ЖИВОТ

йеродякон Игнатий – Васил Левски

Във в. „Донская речь" в Ростов на Дон – 1905 г., в статията сн „Какъ болгари добили себя свободу" С. Русовой поставя като мото думи на Васил Левски (йеродякон Игнатий): „Без свобода няма живот. Вървете смело напред, не жалете сили, без да се страхувате от каквото и да е пожертвание за освобождението на Родината."

Тези слова са били извлик на родолюбивото сърце на йеродякон Игнатий, в мире Васил Левски, герой за свободата на България. На 14-годишна възраст той отива в манастир, става монах и е удостоен в йеродяконски чин. Като чувствителна натура, младият духовник силно изживявал страданията на българите, отиващи в манастира на поклонение, които в разговор, след светата служба се оплаквали пред монасите от поробителя. И тъй, в младия духовник, родолюбивия карловец, се заражда идеята да заработи за свободата на Родината. Запознава се с Г. С. Раковски. Отива в Белград и от там в Румъния и става „знаменосец на идеята за свободата". Ведно с Любен Каравелов съставят възвание към целокупния български народ:

„Братя, пишат те, в настоящото време всеки българин се стреми към освобождение и вие тоже, ако считате себе си българи и честни люде – вие сте длъжни да покажете, че сте действително свободолюбиви и достойни синове на България. Ако сте искрени патриоти и християни и уважавате себе си, то вие сте длъжни тозчас да изпълните указаните по-долу наши и на цяла България желания. Ако ли вие не ги изпълните, то знайте, че не сте любящи своя народ...

Който не иска да бъде свободен, той не е българин, не е човек. Пред вас са два пътя: път за свобода, по който вие ви принкаваме да вървите ведно с нас и с нашия народ, и другия път – към робство, в който за вас е унижение да вървите...

Избъзрайте да запишете вашите имена в страниците на историята на вашата родна земя или със златни или с червени букви или по-скоро гръмко кажете: кое е нам мило – златната свобода или черното робство. Нашите желания към вас всички са добре заветни: ние искаме да се освободим от турското иго и да бъдем люде, а не роби. Гответе се за борба и чакайте решителния час, който скоро ще настъпи. За успеха на нашето дело са необходими две неща: хора и пари. Хора у нас има, пари няма, но с Божия помощ и с това ще се

говия роден край той е известен преди всичко с духовности си време и служение като духовник, и нещо повече – тъй силно обичан, че гальовно го наздавали „дякончето". Такова съзнание, че с преди всичко духовно лице и сам той е имал до последния си ден. Поел пътя на страданията към Кърлина, той е тръгнал от манастира. Като че ли за последен път взима благословия и се прощава с братята-монаси в Троянския манастир. Те го предупредили, че има опасност и потеря го следи, но той е търъ я идеала за свободата на Родината и заминая...

При заливането последните му думи, извнени в присъствие на заптите, са: „Прощавайте, братя българи! Прощавай и ти, мила Родино, за тебе загивам!" А пред съда: „Можете да ме унищожите, но знайте – след мен ще се явят стотици люде по-смели и решителни от мен. Те ще довършат моето дело!"

Св. Църква, в лицето на синодалните архиереи от времето на Освободителната война, достойно е оценила делото на тоя велик българин и го е вписала в „паметната книга" на своите благодетели и ежегодно в последния неделен ден преди Игнажден (деня на предпразвенството преди празника Рождество Христово – Коледа), след Божественната служба в синодалния параклис, на панихидата за благодетелите на Църквата, наред с другите и него като духовник йеродякон Игнатий поменува и се моли за вечен и блажен покой...

Вечна да бъде паметта му. Бог да го прости, упокои и дарува блажен покой в небесните селения. Амин.

† *Доростолски митрополит*
ИЛАРИОН

ХРОНИКА

С водосвет започна строежът на магистрала „Люлин“

На **31 януари** протосингелът на Софийска митрополия архимандрит Йоан в съслужение със столични свещеници направи водосвет при първата копка на автомагистрала „Люлин“.

На събитието присъстваха министър-председателят Сергей Станишев, министрите на транспорта и на регионалното развитие, както и представители на фирмата – изпълнител на проекта.

В краткото си слово след водосвета архимандрит Йоан подчерта, че всяко начинание, което започва с молитва и изпросване на Божието благословение, завършва с успех.

Да отворим сърцата си за Бога

На **2 февруари** с благословението на Негово Светейшество Българския патриарх и Софийски митрополит Максим празничното богослужение по случай голямия християнски празник Сретение Господне в патриаршеската катедрала „Св. Александър Невски“ бе отглавено от преосвещения Знеполски епископ Николай, викарий на Софийския митрополит.

Архиерейт отслужи светата Литургия в съслужение с архим. Наум, главен секретар на Светия Синод и председател на настоятелството на катедралата, архим. Йоан, протосингел на Софийска митрополия, архим. Йоан, ефимерий при храма, и столични свещеници.

Слово за празника произнесе архим. Йоан (Стойков), който от 1 февруари с решение на Светия Синод на БПЦ е назначен за ефимерий при патриаршеската катедрала „Св. Александър Невски“ и началник на отдел „Богослужебен“ при Светия Синод.

Накрая преосвященният епп. Николай, като преподаде архипастирското благословение на патриарх Максим, призова вярващите – сърцата им да бъдат винаги отворени, както ръцете на богопримеца Симеон, за да приемат Христос Спасителя и да ги озари незалязващата Му светлина.

Молебен за осъдените ни медици

На **9 февруари** в патриаршеската катедрала „Св. Александър Невски“ високопреосвещените Видински митрополит Дометиан и Русенски митрополит Неофит отслужиха молебен за здраво и спасението на Валя, Валентина, Снежана, Кристиана, Нася и палестинския лекар Ашраф.

Съцеряемерно молитви за спасението на медиците са били отправени и в синагогата, джамията, арменската и католическата църква и в обединените евангелски църкви в София.

Духовните водачи на основните вероизповедания у нас призоваха вярващите да се включат в организираното в столицата шествие в подкрепа на осъдените медици. Молебени, митинги и шествия бяха организирани в цялата страна на 9 февруари.

Нов протосгалн на БПЦ

На **28 януари** Неврокопският митрополит Натанаил удостои дългогодишния служител на БПЦ Стоян Тодоров Мерджанов със званието „протосгалт на БПЦ“. Церемонията се е състояла в края на св. Литургия в благоевградския храм „Св. вмчк Димитър“.

Решението за това удостояване е взето на заседание на Св. Синод на 17 декември 2006 година. То му се присъжда за заслуги към църковното богослужение и по повод 80-годишнината му. Г-н Тодоров повече от 60 г. години украсява със своето пеене богослуженията в храмовете на Бачковския и Рилския манастир и в Благоевград.

Стоян Тодоров Мерджанов е роден на 4 октомври 1926 г. в Цариград, в българския метох във Фенер, където баща му е бил служител в Българската екзархия.

През 1934 г. семейството му се преселва в София. До 1950 г. Стоян Тодоров завършва Софийската духовна семинария и Богословския факултет.

След дипломирането си 15 години работи под ведомството на Църквата (1950-1964 г.). От 1965 до1987 г. е на гражданска служба в гр. Благоевград, но никога не се разделя с живота на Църквата. След пенсиониране си е пенеи в храмовете в Благоевград и в Рилския манастир.

През 1997 г. се налага да прекъсне заслужения си отдих, за да поеме административния отдел при Св. Синод на БПЦ.

От юнако е свързан с пенсионер и живее в Благоевград. На всеки празник и всяка неделя той пее в храма „Св. вмчк Димитър“.

Екипът на „Църковен вестник“ пожелава на г-н Тодоров здраве и още дълги години да служи на родната ни Църква.

Министърът на образованието и депутати обсъждаха статута на предмета „Религия“

На **1 февруари** в Комисията по правата на човека и вероизповеданията в Народното събрание се състоя изслуване на министъра на образованието Даниел Вълчев по въпроса за промяната в статута на предмета „Религия“. Депутатите обсъждаха вероятното въвеждане на предмета „Религия“ като задължителен предмет в българското училище.

На срещата не присъства Неврокопският митрополит Натанаил, който е официален представител на БПЦ в комисията, нямаше представител на дирекция „Вероизповедания“, не присъства и главният експерт по религия в Министерството на образованието Панчо Василев, тъй като не са били поканени за участие.

В началото министърът представи накратко какво е състоянието на предмета „Религия“ до момента. През тази учебна година религия се преподава като СИП и ЗИП на 16 667 ученици. От тях 13009 изучават християнство, а 3658 – ислям.

Даниел Вълчев осведоми комисията по какъв начин се провежда религиозното образование и в Европа. Той го обобщи в три типа: страни, в които не се преподава религия (напр. Македония, Словения и др.); страни, в които религията е конфесионален предмет (напр. Гърция, Германия, Финландия) ; страни, в които религиозните знания се преподават неутрално. Според министъра тенденцията е към неконфесионално преподаване на религиозните знания.

Министърът на образованието поставя няколко важни въпроса, които стоят пред българското образование днес: кой от трите типа ще избере ние и какви са реалните очаквания на обществото от предмета „Религия“?

Председателят на комисията по правата на човека и вероизповеданията проф. Герджиков предложи тези въпроси да бъдат решени от експертна комисия, оглавена от проф. Г. Бакалов. Самият проф. Бакалов застъпи мнението, че този предмет трябва да е надконфесионален, даващ знания за религиите по нашите земи и само за най-големите световни религии. Според него задължителното религиозно образование би следвало първоначално да стартира само в големите градове, докато се преодолее недостигът на учители по религия. А този проблем може да се реши, ако кръм богословските факултети се създадат магистърски програми за преквалификация на учители от други специалности.

Д-р Николай Михайлов отговори, че Богословският факултет в София не би могъл да задоволи тази нужда, тъй като е в трагично състояние. Според психиатъра депутат по-голямата част от преподавателския състав на факултета е непригоден за дейността, която трябва да осъществява и не би могъл да създаде достойни кадри, които да обучават деца и младежи. Големият въпрос за д-р Михайлов е как да бъдат обучени обучаващите по религия. Според него е утопия да мислим, че с религиозно образование може да преодолее „драматичната деморализация на българското общество“.

Основната част от изказвайте се застъпиха мнението, че ако се въведе „Религия“ като задължителен предмет, то той трябва да е с надконфесионална насоченост.

Някои от депутатите изразиха опасения, че Св. Синод няма да приеме идеята да се въведе надконфесионално преподаване на религия в българското училище. Г-жа Калканова наблегна на факта, че би следвало Българската православна църква да бъде активната страна в тоз дебат за статута на предмета „Религия“.

Министър Вълчев обобщи дискусията, като каза, че според него се е оформил един парадокс, който той нарече „парадокс Михайлов“, визирайки д-р Николай Михайлов. Според този парадокс в обществото има нагласа и очакване да бъде възтановено религиозното образование, тъй като то би спомогнало за преодоляването на наболели морални проблеми, но тези проблеми бяха бляк преодолими само чрез конфесионално вероучение, но като цяло решенията в комисията клонят към въвеждане на надконфесионален предмет „Религия“, с което обаче няма да се отговори на очакванията на обществото.

В крайна сметка депутатите не стигнаха до крайно решение и се разбраха да продължат обсъждането на въпроса. Министърът прие идеята на проф. Герджиков за свикване на експертна комисия по въпроса за предмета „Религия“ и предстоят преговори по нейното сформиране.

ЦВ

НОВИ КНИГИ

Сборник с проповеди на свещеник Йоан КАРАМИХАЛЕВ

Книгата със заглавие „ИЗКАЧВАНЕ НА ТАВОР“ е издание на Енорийския издателски център към храм „Св. Кирил и Методий“, София. Ѝ благите думи са от Негово Високопреосвещенството Сливенски митрополит Йоанникий.

В нея са включени избрани неделни, празнични и други проповеди. В тях се поращават душевните неделни, както с много любов и такт се призовават християните към опомяне и покаяние.

Авторът е дългогодишен преподавател по омилетика и християнска етика в Софийската духовна семинария, а понастоящем в енорийски свещеник в старинния столичен храм „Св. София – Премъдрост Божия“.

† IN MEMORIAM

„Не в дълговечността е честната старост и не с броя на годините тя се измерва... Като благоугодил Богу, праведникът е обикнат, и като живял посред грешници, е прибран; грабнат е, да не би злоба да измени разума му или коварство да прельсти душата му... Достигнал съвършенство в кратко време, той е навършил дълги години; А хората видяха това и не разбраха...“ (Прем. 4:8-14).

В студените декемврийски дни се разделихме с приятели, колеги, диригенти и твореца, човека **ДИМИТЪР ГРИГОРОВ**. Той извърши стремително своя земен път и когато всички очакваха неговите богати творчески плодове, на 38 години бе призован от Бога в небесните селения, в място светло и просторно, където няма нито болка, нито печал, нито въздишка, но живот безкраен.

Ние видяхме това и не разбрахме, че изсред човешката злоба и коварство той бе прибран, за да тръгне по друг път – пътя на вечния живот.

Плача и ридая, щом помисля за смъртта – пише св. Йоан Дамаскин – и колко скърби душата, разделяйки се от тялото... Неизразима е скръбта на родителите, съпругата и децата, а ние – близките, роднините, приятелите и познатите нямаме и не намираме в себе си думи за утеха на скърбящите.

Димитър Григоров ще бъде запомнен като утвърдил църковен хоров диригент на втория по големина столичен храм „Св. Седмочисленици“. За кратък период той създаде и изгради хоров състав с нов облик, коренно различаващ се от останалите столични църковни хорове. Под негово умело ръководство младият колектив завлажда слушателите и богомолците с нова хорова звучност, отличаваща се с ярка индивидуалност, съдържаност, сърбност, точност и интонационна стабилност и най-вече – призоваваща към молитва и вглъбяване. Прекрачавайки прага на храма за молитва и с вътрешно съкровено желание, изразени чрез словата на псалмопевеца св. пророк и цар Давид: „Господи, чуй молитвата ми, послушай молбата ми, по Твоята истина“ (Пс. 142:1), бивахме завладявани от хора, който той ръководи до сетния си час.

Бог да го прости, вечна да бъде паметта му.

Асен АТАНАСОВ

Когато говорят за Васил Левски – Апостола на свободата, историците винаги го разкриват като пламенен, неустрашим, вдъхновен борец-революционер, пожертвал живота си в служба на народа и отечеството си, символ на героизма и патриотизма. Това е образът, който са открили в Левски неговите другари, съвременници, дори врагове и са го пресъздали чрез своите разказаи-спомени, писма и записки, съхранени в историята.

Но дали те напълно ни разкриват самоличността на Левски? Ние искаме да открием нещо по-дълбоко в душата на този българин, което е било същинската двигателна сила в живота му, в делата и постъпките му. Неговата религиозност, вярата му в Бога разкрива истинския облик на дякон Игнатий – не само на патриот-революционер, но на духовник, християнин, на истински Христов ученик.

Революционното му дело и героичната смърт, християнският характер и мирогледа, всичко това е свързано с неговата религиозност и твърда вяра в Бога. От ранно детство Васил Ив. Кунчев (Левски) е

закърмен с Христовата вяра

и евангелска нравственост. По спомените на сестра му – Яна Начова, той обичал често да слуша религиозните разкази и наставления на баба си. В такъв момент на възторг „очите му заблестявали като вълени", а душата му преживявала „нещо необикновено".

На 15-годишна възраст, през 1852 г., този младеж, подбуден от вярата в Бога, по съвета на майка си, жаден за знания и просвета, става послушник при вуйчо си – йеромонах хаджи Василий, и заживява с него в Хилендарския метох, в двора на карловския храм „Св. Богородица". Първите послушания били обучението в четене, писане и църковно пеене. Под прякото учителство на небезизвестния карловски педагог Райно Попович, който бил и църковен псалт, Васил започва усърдно по грамотност с изучаване на св. Евангелие и посланията на светите апостоли.

По-късно, през 1855 г., вуйчото взима със себе си своя пламенник и заминава за Стара Загора, където е преместен по служба. Тук младият послушник продължава образованието си в тригласното училище, където след завършване на втори клас е прехвърлен в новооснования курс за свещници от учителя Атанас Иванов. От това време (1856-1861 г.) датират неговите богословски записки „Въведение в обличителното богословие", направени по руски извори. В този неизраден труд пристрастяващ интересът на бъдещия монах към съхранение целостта и непобедеността на православното догматично учение и разликата му от инославните вероучения. Изтъква се „*безконечното преимущество на християнската религия пред другите религии и на православието пред другите изповедания*", като се отбелязва неговото образователно и нравствено въздействие: ревност за вярата, любов към ближните и духовна мъдрост.

Известният писател Тодор Влайков в спомените си говори за Васил, че бил „много набожен и проникнат с мистичен дух". Хаджи Господин Славов от Стара Загора го представя от онова време като „смирен и благочестив".

Най-вероятно този мистичен дух е основната причина на 21-годишна възраст, след шест години послушание, в Сопотския мъжки манастир Васил съсем съзнателно и зряло да приеме монашеско постриження на 7 декември 1858 г. от Пловдивския митрополит Паисий, а на следващата година да приеме ръкоположение в свещен дяконски чин и служение при храм „Св. Богородица" в Карлово.

С новото си име – йеродякон Игнатий, бъдещият Апостол на свободата започва своето служение на народа напред с молитва пред Божия престол.

Дори в по-късно време, вече като революционер, дякон Игнатий наред с организирането и подготовката на въоръжена борба чрез народно въстание, продължава да се моли на Бога за успех на своето и народно дело. В неговия „Бележник" – всъщност негов дневник, който Левски носел винаги със себе си – на предната корица от вътрешната страна, с калиграфски букви бил изписан тропарят на св. Кирил и Методий: „*Като равни на апостолите и учители на славянските страни, богомъдри Кириле и Методие, Владиката на всичко молете, всички славянски народи да утвърди в православието и единомислието, да умиротвори света и да спаси нашите души.*"

През 1863 г., след участие в Първата легия на Г. Раковски в Белград, дякон Игнатий отново се връща в Карлово и подновява своето свещеннослужение до 19 април 1864 г., когато на втория ден на Пасха след църковната служба отрязва дългата монашеска коса, на Алтън чаир, над Карлово. За някои този акт е отречение от обета пред Бога, но всъщност, това не е захвърляне на духовния сан и служение. С тази постъпка Левски е показал, че свещеннослужението е несъвместимо занапред с революционната дейност, с която се занася.

Според историческите свидетелства на съвременния йеродякон Игнатий до края на живота си е съхранил вярата и предаността си към Бога, докрай останал християнин и духовник-монах. Макар и не расоносец, той винаги участвал в църковното богослужение, когато му се отдавал такъв случай, било като дякон или само като църковен певец.

Когато учителствал в с. Войнягово, Карловско,

селяните се наслаждавали и на ангелогласното му църковно пеене

в местния храм. По-късно в Доброужа дяконът пеел редовно на богослуженията. Като учител в с. Еникьой участвал в църковните служби на бунтовния поп Харитон от съседното село Конгас. В спомените си Марко Ив. Марков от Троян разказва как йеродякон Игнатий дошъл за първи път в този град на Илинден (20 юли 1869 г.) и направил силно впечатление на присъстващите в църквата с пеенето си. Там бил и на празника Богоявление – Йордановден (6.I.1872 г.), като участвал в литийното шествие до р. Бели Осъм и пеел тропара „Во Йордане крещающуся". На следващия ден участвал в службата в Троянския манастир, където знаем, че устроил с монасите революционен комитет начело с архимандрит Макарий – игумена.

Един свещеник от с. Биримирци, Софийско, си спомня как през 1871 г. на 2 ноември дякон Игнатий (Левски) дошъл с о. Генадий Драгалевски при него и като поостанал, за Архангеловден ме помагал като псалт при извършването на водосвети по домовете на мирянте. Дори в един дом местен турчин го похвалил за доброто пеене и му дарил няколко гроша за поощрение.

През 1870 г., по спомените на съвременници, Левски участвал като дякон при отслужването на св. Литургия в Мъглижкия манастир „Св. Николай".

В своите спомени Пловдивският митрополит Максим разказва една удивителна случка от началото на декември 1872 г. Тогава младият троянски монах йеродякон Максим заедно със свещеник Енчо Николов, председател на Сопотския революционен комитет, отслужвали св. Литургия в храма на дервишкия метох на Сопотския манастир, където игуменка била лелята на Левски – монахиня Христина. „*На яка на службата* – разказва митрополит Максим, – *със свещеник Енчо отидохме в килията на баба Христина...с цел, уж да причастим болната монахиня. Слязохме по секретна стълбичка, прикрита с черга – килим, в зимника, дето намерихме Дякона (Левски), че си чете причастни молитви пред иконата, при запалено кандило и две вощеници. Аз дякон, снех от рамото си орара и го подадох на Левски, който облечен в расото на леля си Христина, го постави на рамото си и се причасти като дякон – от СЪ. Потир".*

В духовните, свои събрати, дякон Игнатий е виждал най-верни и сигурни хора – служители на народа, предани на Бога, защото, който е предан на Бога, той ревностно служи и за благото на ближния си. Затова в обиколките си из страната, на брой общо три, той наинапред посвещава в революционното дело енорийските свещеници, монаси, игумени на манастири, монахини, сетне даскали и всякакви други люде – родолюбиви българи.

Негови съратници и верни другари са предимно духовници: отец Матей Преображенски, йеромонах Генадий Драгалевски, поп Грую Бански, поп Георги Тилев от Перущица, поп Калин от с. Ябълково – Хасковско. В Старозагорско – поп Минчо Кънев, в Котел – поп Янко и свещ. Иван Николов, в Жеравна – поп Тодор, в Казанлък – поп Стефан Караджов и много други.

В манастирите: в Сопотския – о. Енчо, в Мъглиж – архим. Калиник, в Троянския – архим. Макарий и братството, в Кюстендилско в манастира „Св. Йоаким Осоговски" – о. Аверкий Попстоянов, монахините от Сопотския и от Самоковския манастир и много други.

Дори и висши клирици са благословяли делото му. Митрополит Натанаил Охридски и Пловдивски, който е имал познанство с дякон Игнатий още от 1866 г., продължил да поддържа връзки с него и след хиротонията си през 1872 г., като го окуражавал в революционната му дейност.

Левски счита свободата за най-висше благо, дарено ни от Бога, което човек трябва да отстоява. В писмо си до чорбаджи Генчо Мильов от Карлово, той казва: „*Човек е благословен от Бога да бъде господар с всичките си права, и от Бога му се налага първа длъжност, да мисли за народа си.*"

Според Левски обетът да служи на Бога, който е дал при монашеского си постриження и дяконско ръкоположение, намира

пряк израз в служението на народа си

Нали наименованието „дякон" в превод от гръцки означава *служител*. В „Деяния апостолски" се вижда, че дяконското служение е било народно служение. Така дякон Игнатий е приел дяконското си служение, само че задредите на манастира и храма.

По свидетелстото на другаря му от Легията Васил Стоянов „*нему приляга повече да привързва рани, отколкото да ги причинява*" именно защото чувствителното му и състрадателно сърце се отвращавало от жестокостите.

Той завършва земния си път спокоен – опростен и примирен с Бога. На 6 (19).II.1873 г. в предсмъртните си минути извършва изповед пред архиерейския наместник на София о. Тодор Митов, който го причастява със св. Христови Тайни. При изповедта си Левски е казал, че каквото е правил го е правил за полза на народа, затова моли, ако в нещо е съгрешил, прошка от него и от Бога. Моли о. Тодор да го поменава в молитвите си като йеродякон Игнатий, а също да се моли и за българския народ. Минути след тази изповед той е обесен на мястото, където днес в София се намира неговият паметник, издигнат през 1895 година.

Днес от дякон Игнатий за поколенията ще остане не само споменът за един патриот и революционер, но и споменът за един чист християнин и духовник. Като скъпа реликва са запазени отрязаните му коси, кръсчето от Божи гроб, на което има снимка с неговия лик, „Бележника", 150 писма, сабята, револверът, дяконските богослужебни одежди в Сопотския манастир и горчивият спомен за изгубените тленни останки.

Бог да го упокои в Небесното Царство!

Свещ. Кирил ТОШЕВ

Бел. ред. *На илюстрацията в изобразен съвременен стенопис от карловската църква „Св. Богородица", худ. Дечко Тодоров.*

ЙЕРОДЯКОН ИГНАТИЙ

Живот в служение на Бога и ближния

ДОБРОДЕТЕЛИ ВЯРА, НАДЕЖДА И ЛЮБОВ

в учението на св. Йоан Златоуст

Православната църква е отредила от векове да се честват заедно в един и същи празничен ден светите трима светители – св. Василий Велики (ок. 330-379), св. Григорий Богослов (329-390) и св. Йоан Златоуст (345-407). Но тоя ден Църквата отдава тържествено и съборно почит и на тяхното пастирско, просветителско и учителско дело. Тримата велики йерарси на Църквата и християнската тревога се почитат и изказват като „*великия учители*" и „*столбове на богословието*", които със своето пренасящо богословско учение и безукорен християнски живот с „*доброта на нравите*" допринасят за Божественото истинно на Христовото Евангелие.

Св. Йоан Златоуст е може би най-популярният и почитан светителен и пастирски образец на Православната църква. Родил богатото му книжовно наследство и неиздимитния пастирски опит, заради своевременния и радикален за учителството и пастирството му усъвършенстване, заради мъжественото и непоколебимо служение за духовното благо на паството, както и заради даков и пренебрегване на кариера, на Константинополската архиепископска, той си заслужава още приказване и получава от Църквата епитет *Златоуст*. Голямият светител на Православието е един от най-ярките представители на така наречения *Златен век на светоотеческата богословска мисъл* и е един от най-плодотворните автори от времето на разцвета на християнската литература, обхващащо периода IV-V век. Неговото служение като съборен учител и пастир протича управителствено в християнските империятори Тодосий Велики (379-395) и наследника му Аркадий.

С8. Йоан Златоуст и неговото учение

Богословското творчество и литературното наследство на св. Йоан Златоуст са огромни по обем и представляват един последен и осъществен принос в духовната съкровищница на Църквата и православната християнска традиция. В него преобладават екзегетическите и нравоучителни проповеди, а така също и омилетични беседи, в които винаги пристъства духовно наставление за християнските добродетели, за любовта, надеждата и вярата в християнската любов. Средоточие на Златоустовата любовта е съдържащият извор и „*майка на всички благи*". Тя е „*тетиванието и опазването на свойство на Божествения ученик*" (грц. Иоан. 13:34-35). Любовта обхваща цели им живот и всяко благо произтичащо от нея. Ведно с нея Златоуст изтъква вяра Петдъра светит отец казва: „*Любовта винаги е добро. Свойствата на тоя, който обича е да проповядва добродетелите чрез добри дела, защото тоя, който от любов и разпъна любов.*"

Нравоучителите слова, посветени най-вече на християнския живот, на християнското задължение, на християнското и библейските екстетическия беседа са дяте основния труд на Златоуст, в контекст на отглеждането и развитието на проникновеното богословско учение на св. Йоан Златоуст. Тоза е определено и от практическия му живот на Църквата и в епоха определена от тяхна разцвета и разцвета на Златоуст. Но и в начало на V век. По тоза время Православието вече било е „отобрено" и е „отъждествено" с Божественото учение и е по-скоро е „вариант и дубликат" на Божиите и на Божиите Църквата стоели серьозни изпитания и предизвикателства, които били трудни всякакъв от правилно и ясно. Тези предизвикателства и изкушения вероятно били свързани с необходимостта от съединяване и изграждане на Църквата като институция и хуманизирането на християнската доктрина, а така и на християнския живот. Тоя процес е протичал и в лицемерно изпълнение на християнската доктрина, а така и на християнския живот и в правдивия и ясен християнски живот и в правдивия и ясен християнски живот и в правдивия и ясен християнски

ВЛАСТТА ДА СВЪРЗВАШ И РАЗВЪРЗВАШ

Епископ ИЛАРИОН (Алфеев)

Епископ Иларион (Алфеев) е роден през 1966 г. в Москва. Завършва музикално училище и постъпва в Московската държавна консерватория, която напуска, за да поеме пътя на монашеството. Завършва духовна семинария и академия в Москва. Защитава докторска дисертация в Оксфордския университет под научното ръководство на Джоджийския св. Калистос (Уеър). Работи в Отдела за външноцърковни връзки на Московската патриархия. Хиротонисан е за епископ през 2002 г. Оглавява Представителството на Московската патриархия при европейските международни организации в Брюксел. От 2003 г. е Виенски и Австрийски епископ. Автор е на над 500 публикации – монографии по историография, догматическо богословие и църковна история, преводи на творения на св. отци от гръцки и сирийски език.

Продължение от бр. 2

*И*на случай, в който пастирът забранява на пасомите си да се обръщат за медицинска помощ и възпрепятства изпълнението на гражданските им отговорности.

За съжаление има пастири, които казват на болните, че не е нужно да се обръщат към лекари, а да се уповават единствено на Бога. Това е грешен подход. Бог е сътворил лекарите, за да ни лекуват. Странно е свещеникът да казва, че когато някой заболее, трябва да остави всичко само в Божиите ръце. Нали, когато трябва да отидем някъде, не стоим в очакване Бог да ни пренесе, а се качваме на автобуса. Ако заболеем, защо трябва да чакаме Бог да ни изцели по особен начин. Трябва да се погрижим за своето изцеление сами и не само да се помолим на онези Божии угодници, като св. вмчк Пантелеймон, който помагат за това, но и да се обърнем към лекаря. Духовник, който забранява използването на медицинска помощ – е лъжедуховник, лъжепастир.

Някои пастири натрапват на духовните си чеда едни или други политически възгледи.

В съвременния свят не само миряните, но и много от свещенослужителите разделиха на либерали, демократи, консерватори и т. н.; има свещеници, които поддържат различни политически кандидати. Безусловно, всеки свещенослужител има право да се придържа към едни или други политически възгледи и да симпатизира на едни или други политически дейци. Но ако каквито и да е политически възгледи се натрапват на духовните чеда, а още повече – се проповядват от църковния амвон, това е

грубо посегателство върху личната свобода на християните

Членовете на една или друга енория имат правото да изповядват различни политически възгледи. И църквата не е място, в което хората идват, за да чуят онова, което чуват по телевизията – предизборна агитация или политически лозунги. Храмът е място, в което хората трябва да слушат за Христос и за живота в Христа.

Някои духовници считат обучението в светски учебни заведения за „ненужно" или вредно за спасението.

В църковните среди понякога присъства страх от учеността и недоверие към нея. Има пастири, които смятат, че не е нужно да се образоваме, че трябва да се спасяваме в „простотата", че учението води до възгордяване и пр. Подобен подход е дълбоко погрешен. Знаем, че сред отците на Църквата е имало немалко учени хора – например Григорий Богослов, Василий Велики, Йоан Златоуст – те не само не страняли от учеността, но отдали много години от живота си в изучаване на светските науки, за да могат след това да пренесат своите знания в Църквата. Като правило, становището, че ученето е ненужно, идва от нискообразования хора и не трябва да се съобразяваме с тяхното мнение по този въпрос.

В определението на Светия Синод се казва: *Подобни изисквания не само нарушават правото на всеки християнин да взема самостоятелни решения, но и влизат в противоречие с действащото законодателство.*

Зачестила случаите на създаване на църковни общини, които се изграждат изключително върху авторитета на самия пастир, подкрепен с негативно отношение към църковното ръководство, а също и към други пастири и църковни енории. Тези пастири забраняват, че тяхната мисия е да водят хората към Бога, а не да групират енорийните около себе си. В подобни енории се създава атмосфера, основаваща се върху собствената изключителност, несъвместима с духа на съборността, върху който се гради Православната църква.

Днес съществуват немалко енории, в които

всичко се изгражда върху авторитета на пастира

а понякога дори се създава култ към неговата личност. Този култ е изкуствено подправан от самия духовник. В подобни енории цари съзнание за собствената изключителност, за хората отстрани е много трудно да влизат в тях, тъй като на тях се гледа като на чужди. Там се създава недоверие към другите енории: вярващите казват, че не трябва да се ходи в един или друг храм, защото в него всичко е по друг начин – твърде либерално или, напротив, твърде консервативно. Енории, в които се създава подобна атмосфера, приличат на секти. Духовните чеда са фанатично предани на своя пастир, не слушат нищо друго освен онова, което той им внушава. Те не са способни критично да оценяват думите му и слепо вярват в тях. Всяка изречена от него дума те приемат като истина от последна инстанция. Това, разбира се, е много опасно явление.

Его какво е постановил Светият Синод относно избягване нарушения на църковните правила от някои свещенослужители:

Илайки предвид зачестилите жалби на миряни по повод на канонично неопредадени действия на отделни пастири, уведомяване посещение на недопустимостта от принуждаването или склоняването на пасомите против волята им към следните действия: приемане на монашество; извършване на църковно послушание; внасяне към църковното ръководство, а също и към други пастири и църковни енории. Тези пастири забраяят, че тяхната мисия е да водят хората към Бога, а не да групират енорийните около себе си. В подобни енории се създава атмосфера, основаваща се върху собствената изключителност, несъвместима с духа на съборността, върху който се гради Православната църква.

Днес съществуват немалко енории, в които

отказът от съпружески живот в брака

с изключение по време на специално установените постни дни, в които се изисква пълно въздържание, не може да бъде оправдан. В краен случай, такова изискване не бива да се поставя на миряните.

2. Напомняне на всички пастири на Руската православна църква за необходимостта от строго следване в духовническата практика на буквата и духа на закона на Свещеното Писание и Свещеното Предание, на заветите на светите отци и каноничните постановления, а също и недопустимостта православните пастири да въвеждат в духовническата практика нравствени или други изисквания, излизащи извън рамките на предписаните постановления и по думите на Спасителя: „товарещи човешите с трудни за носене бремена" (вж. Лука. 11:46).

Има пастири, които вълзлагат на пасомите си

тъврде тежки аскетични подвизи

изискващи, например, от деца на 4-5 годишна възраст строго спазване на установените постни. Нерядко свещениците изискват от енориашите си да постят много дни преди приемането на светите Христови Тайни.

3. Напомняне на всички духовници пастири, че са призвани да помагат на чедата си с нравени съвети и с любов, но без да нарушават дадената от Бога свобода на всеки християнин. Подчертаване, че безусловното послушание, което се основава на отношението на послушника към стареца в манастирите, не може в пълна степен да се приложи във взаимоотношенията между свещеника и неговото паство. Обръщане особено внимание на недопустимостта пастирите да се налагат по въпроси, свързани с избора на жених или невеста, с изключение на случаите, в които пасомите искат конкретен съвет.

4. Подчертаване недопустимостта на негативно или високомерно отношение към брака, като напомняне на всички свещенослужители Първото правило от Гангърския събор: „Ако някой хули брака или се гнуси от благочестива и вярна жена, която се съединява с мъжа си, и я порицава като такава, която не можела да влезе в Царството Божие, то нека нека е анатема." Особено важно е да се подчертае, че приемането на монашество е лично дело на всеки християнин и не може да се извършва „по послушание" на един или друг духовник.

Известни са ми случаи, в които млади хора са били

принуждавани към приемане на монашество

от своя духовник, който в течение на дълъг период им е внушавал, че монашеството е единствено достойният и водещ към Царството небесно пътя. Знам случай, в който мъж, решил да встъпи в брак, отишъл задено с годеницата си при своя духовник, за да получи благословението му, а духовникът започнал да ги убеждава да приемат монашество. Нерядко, приемайки монашество под натиска на духовника, хората скоро започват да разбират, че не това е тяхното призвание, и или се отказват от монашеството, или напускат Църквата изобщо. Човек, който не се чувства на мястото си, не би издържал дълго и рано или късно, ще се откаже от него. Бивши монаси сега има немалко и в много от случаите това се дължи на неправилно духовно ръководство.

5. Напомняне на монашеващите за недопустимостта, съгласно 21-во правило на Гангърския събор, „да приемат подвижничество, за да се гордеят", „да се гордеят насят над живеещите просто" (поест пребиваващите в брак) и „да въвеждат новости, против Писанията и църковните правила". Правило 10-о от същия събор гласи: „Ако някой от мъж, който девствуват заради Господа, се превъзнася над бракосъчетани, да бъде да анатема."

6. Настоявайки за необходимостта от църковен брак, напомняне на пастирите, че Православната църква се отнася с уважение към гражданския брак, а също и към браковете, в които единяят от съпрузите не принадлежи към православната вяра, в съответствие с думите на светия апостол Павел: „Неповярвал мъж бива осветен чрез вярващата жена, а неповярвала жена бива осветена чрез вярващия мъж" (1 Кор. 7:14).

Сред свещениците се срещат такива, които отъждествяват гражданския брак с блудство. Те изискват от двойки, които не са венчани – или да се венчават, или да разтрогнат брака си. Това е грешна позиция. Църквата признава гражданския брак, тя се отнася към него с уважение. В първите векове на християнството тайнството Венчание не е съществувало; имало е само граждански бракове. Специалните църковни обреди, свързани с благословението на встъпващите в брак, се появили много по-късно. Разбира се, Църквата приповява вярващите да се венчаят в храма, но в случаите, когато това е невъзможно, свещеникът по никакъв начин не бива да настоява за венчание. Не са малко случаите, в които, например, дългобоко вярваща жена живее с мъж атеист и той, разбира се, не е съгласен да се венчае. Тя идва при свещеника на изповед, но свещеникът не я допуска до Причастие, с мотива, че тя живее в блудство. Такава позиция на пастира е не просто нарушение на духовническата практика, но и канонично престъпление.

Следва

Превод:
Радостина АНГЕЛОВА

СУРОВ МОНАХ И ЛЮБЯЩ ДУХОВЕН СТАРЕЦ

Възпоменание за Тверския молитвеник йеромонах Варсануфий

Животът на отец Варсануфий (в света Василий Давидович Антонов) премина между края на 19 в. и първата половина на 20 век. Старецът се роди на 12 април 1871 г. в семейството на благочестивите Давид и Евдокия. Те се сподобиха с възможността да извършат поклонничество до Светата земя. По техните молитви, принесени там, Господ им дарувал благодатно чедо, което при кръщенето нарекли Василий.

Възпитан в благочестиво семейство, от малък бъдещият подвижник се стремял към духовни подвиги и решил да посвети живота си на монашеството.

Духовния си живот отец Варсануфий започнал под покрова на преп. Сергий Радонежки в Троице-Сергиевата лавра. Неговъ духовник станал йеромонах Варнава, духовен старец на Гетсиманския скит в лаврата, духовен наставник и на съвременника на отец Варсануфий – стареца Серафим Вирицки. В лаврата отец Варсануфий приел монашеско пострижение, след което тридесет години се подвизавал в скита и сам станал неговъ духовник, замествайки своя наставник отец Варнава.

В периода на жестоки болшевишки гонения, започнали срещу Православната църква в Русия след 1917 г., отец Варсануфий споделил съдбата на много монашестващи събрати, които били изпратени в лагери и затвори. По Божий промисъл след освобождаването му от лагера, в който бил заточен, старецът дошъл в живописните райони на Тверска епархия и се заселил при река Мста, в покрайнините на селцето Алатовщино. Много скоро неговата скромна колиба се превърнала в център на духовния живот на цяла Тверски край.

С пастирските си грижи и любов старецът заслужил уважението на хората. Проявяване на особени благодатни дарове у него били мирът и любовта, които предавал на всички общуващи с него, нещо което било особено необходимо във времето на постоянен страх и преследване на вярващите от държавната власт. От чедата си отец Варсануфий искал да се молят за всички и да се отнасят към всички с любов и радост, да носят търпително и без ропот кръста си, да не осъждат и да не проклинат дори безбожния комунистически строй и поддържащите го хора.

Господ дарил стареца и с дар на прозорливост, който той винаги скривал от хората, но винаги намирал начин да им намекне за предстоящи събития в техния живот.

Много интересни и поучителни спомени са запазени от духовните чеда на отец Варсануфий. Всички те говорят за особената му молитвена помощ и грижа за хората. Ето един такъв случай: Селяни косили сено в деня, когато се чества Казанската икона на Божията майка. Изведнъж се разразила буря и от паднала мълния сеното се запалило и изгорело. Отчаяни, те отишли при отец Варсануфий. Батюшката се помолил и казал на селяните: „Идете и окосете оцелялото, времето ще се поправи и цяла седмица ще бъде хубаво, а на църковни празници ходете в църква, за да не ви се случи нещо по-лошо!“ Селяните си отишли успокоени и започнали да почитат църковните празници...

Духовна дъщеря на отец Варсануфий си спомня за неговата прозорливост: „Старецът ми предсказа целия предстоящ живот и всичко ми се случи точно така, както ми бе казал. Той ме предупреди, че животът ми ще бъде как на многострадалния Йов. Така и стана.“

През 1937 г. започнала нова вълна на гонения срещу Църквата. Властите решили да затворят храма, където служел отец Варсануфий. Дошла милиция, отцепили църквата и започнали да изнасят светилните. Батюшката казал на една своя близка енориашка: „Дуся, събирай хората, ще защитаваме храма!“ Вярващите дошли и започнали да защитават храма, а старецът пред това време се молел в килията си. Храма опазили, но отец Варсануфий по-късно сериозно постраждал...

Веднъж на погребение отец Варсануфий казал кратко слово. Осведомители, изопачавайки смисъла на проповедта, го наклеветили пред местните власти. Арестували го през нощта, за да не се сбере народ в негова защита. Повели го полуоблечен през няколко села, като непрестанно издевателствали над него. В с. Мево чекистите се сетили за друг арест, а стареца оставили да лежи полужив на пътя в зимния студ. През цялото това време старецът се молел с думите на Разпятия Христос: „Прости им, Господи, защото не знаят какво правят.“

Започнала войната, за която старецът много пъти бил предсказал, но никого не благославял да напуска родното си място. Той казвал, че по молитвите на Божиите угодници, в това число и живите подвизаващи се в Тверския край – Теодор, Михаил и Флор, враг в него няма да дойде. Същевременно старецът се молел усърдно за заминалите на фронта, а Господ откривал на Своя угодник съдбата на всички, за които се молел.

По време на войната, когато по селата не останали мъже, по примера на преп. Сергий Радонежки и отец Варсануфий се трудел по полето заедно с вдовищите и жените, чиито мъже били на фронта. Старецът сащо така бил и прекрасен майстор. Поправял къщи, ремонтирал къщи, вдигал огради...На всички помагал и за оказаната помощ никога не вземал пари, като казвал, че на монаха не му трябвал пари. Продуктите, които му носели хората в отплата, раздавал на бедните.

Всяка нощ на отец Варсануфий била безсънна, защото много скърбящи хора постоянно идвали при него преди всичко вечер, защото през деня било опасно. Болшевишката власт следяла зорко духовници като стареца.

Жителите на с. Алатовщино си спомнят как при стареца дошла майка, чиито дете се било загубило. Отец Варсануфий още преди жената да му каже нещо, й казал: „Моли Бога да ти прости за черните думи. Иди си в къщи, детето ти ще се намери, а ти повече не го проклинай.“ Жената се прибрала успокоена, а по молитвите на стареца детето се намерило.

Дори огнената стихия се подчинявала на благочестивия монах. Веднъж в селото се запалили едни обор. Огънят разпалвал от духащия вятър се приближавал к къщ дома. Улишените стопани веднага потърсили помощта на батюшката. Той се помолил на Спасителя и Неговата пречиста Майка, взел една икона и с молитва на уста обходи дома и горящия обор. Вятърът стихнал, а огънят угаснал.

Духовните чеда на стареца си спомнят за неговата чиста и благодатна молитва... Съхранено се описание и на външния му вид: висок рост, строг телосложение, суровi черти на лицето, дълги тъмноруси коси и брада, ласкави очи.

В последните години от живота си от много по молитвени и физически подвизи отец Варсануфий заболял от разширени вени. Започнал да се придвижва в килията си с чрез табуретка на колелца. По Своето милосърдие и любовта Си към подвижника Господ му открил времето на неговата кончина и той своевременно си изкопал гроб, и си направил дъбов надгробен кръст. Преди смъртта си казвал на духовните си чеда: „Идвайте при мен на гроба и аз ви бъдя помазан.“

Отец Варсануфий починал на 1 юли 1949 г. – в деня, когато се чества по ст. ст. Рождеството на св. Йоан Кръстител. Когато подготвяш тялото му за погребение, открили, че бил с вериги. Монашеска мантия не намерили. Мантията му била взета от председателя на селски колхоз, който я занесъл на дъщеря си, за да си ушие рокля от нея. Но Господ не оставил Своя угодник без достойно погребение. Една монахиня съхранявала архиерейска мантия, оставена при нея след ареста на близък й епископ. В нея обвили тялото на стареца.

Немалко са свидетелствата за благодатната помощ на стареца и след смъртта му. Една негова духовна дъщеря дошла на гроба, за да изпроси помощ за предстоящ й операция, от която се страхувала. Отец Варсануфий й се явил насън и я успокоил, че операцията ще бъде успешна... Веднъж старецът се явил в съня на една болна жена, разтворил я за главата, благословил я и й казал: „Зная за теб всичко, търпи и се моли!“ Жената се събудила и усетила такава лекота по цялото си тяло, че забравила за болестта. В паметта й останал само образът на дивния старец.

Застъпничеството на отец Варсануфий е токова велико, че днес на гроба му идват вярващи от цяла Русия. Местните хора го почитат като светец.

Отче Варсануфие, моли Бога за нас!

Свещ. Сергей ТИМОТЕЕВ
Превод: свещ. Емил ПАРАЛИНГОВ

Гласът на св. отци

Св. Йоан Златоуст за поста

Бъдещият съд е Божие благодеяние

Решително доказвам, че ако Бог не искаше отчет за нашия живот, то Той не би бил благ, а тъй като Той изисква отчет, то - Той е благ. Ако не искаше от нас отчет, то може ли да продължим човешкият живот? Не бихме ли се превърнали в диви животни? Дори и сега, когато над нас тегне страхът от Съда и наказанието, ние сме надминали и рибите, изяждайки се един друг, превъзхождаме лъвовете и вълците, грабейки се един друг, но с какво ли смущение и разнообразие щеше да се изтъкни животът, ако Той не искаше от нас отчет и ние знаехме за това? Тогава нямаше ли да видим много безчинства и неуредици? Кой тогава ще уважава баща си? Кой не би обиждал майка си? Кой не би се предал на всякакви удоволствия и пороци?

Ние спим

Господ е скрил от нас деня на нашата смърт, за да ни настрои към постоянно трезвение и бодърстване и по този начин още повече да ни подтикне към грижа за добродетела. „Бъдете будни, защото не знаете ни деня, ни часа“ (Мат. 25:13).

Но ние правим обратното и постоянно спим, и сънят ни е по-дълбок, отколкото естественият сън. Спящият с естествен сън е неспособен да прави нито добро, нито лошо; а ние спим с друг сън, спим за делата на добродетела, а сме будни за лошите дела; лошите неща вършим без леност, а добрите - с нежелание и сънливост. И правим това, въпреки че виждаме всеки ден едни да напускат този свят, а други още тук да са подложени на изпитания. Но и тази непостоянност на живота не ни вразумява, не събужда в достатъчна степен стремежа към добродетелта, преизпитено към времените блага и желанието за бъдещите, предпочитанието на истината вместо сенките и сънищата. Та нали сегашните блага по нищо не се различават от сенките и сънищата. И така, да не се самозалъгваме и да преследваме сенки; но нека се погрижим за нашето спасение, а богатството да дадем на нуждаещите се, за да се удостоим с даровете на човеколюбивия Бог.

Началото на поста е празник

Нашият общ Господ, като чадолюбив Отец, желаейки да ни очисти от греховете, извършени от нас по всяко време, ни е дал лечение чрез свети пост. И така, не скърби, не бъди печален, но нека всички да ликуват, да се радват и прославят Гриженця се за нашите души, Който ни отрива тъй прекрасен път, и с голяма радост да посрещнем неговото начало.

Божията благост е път към покаянието

Ние говорим толкова много за Божията благост не за това, че уповавайки се на нея, да си позволяваме всичко, а за да не се отчайваме от греховете си, а да се каем за тях. Божията благост те води към покаяние, а не към голяма неправда. Бог е милосърдел, но Той е и праведен Съдия: прощавайки греховете, Той обаче на всеки въздава според делата му.

Когато Бог прощава греховете, не оставя белези, не допуска да остане и следа, но заедно със здравето да-рява и благообразие, заедно с особоблаженото от наказанието дава и оправдание и прави съгрешилия равен с несъгрешилия. Дори човек да има хиляди рани, но ако се покае и направи нещо добро, Бог така изцерява раните, че от тях не остава нито белег, нито следа, нито помен от греховете.

Охридското езеро

Старият катедрален храм „Св. София“

Църквицата „Св. Димитър“

Пътеписи ОТ МАКЕДОНИЯ

Продължение от бр. 2

Днес църковните старини в Охрид са многобройни и не всички достатъчно добре проучени. Старият Климентов манастир „Св. Пантелеймон“ просъществувал до нач. на XV в., когато църквата му била превърнат от турските завоеватели в джамия (Имарет джамеси). Тази джамия просъществувала до ХМ 2000 г., когато била съборена и на нейно място й чет на 2000 години от Рождество Христово била възобновена старата манастирска църква. Мощите на св. Климент били пренесени в църквата „Св. Богородица Перивлептос“, построена през 1295 г. на хълма на стария град. Оттогава тя започнала да се нарича и „Св. Климент Охридски“. След освещаването на новата църква, построена на мястото на Имарет джамеси, мощите на светеца били пренесени там и храмът се нарича „Св. Пантелеймон и св. Климент“. В двора на старата църква „Св. Климент Охридски“ (тази на хълма на стария град) се намират два свидни гроба. Пред входа е този на Охридския екзархийски митрополит Методий, починал на 10 декември 1909 г. А зад църквата е погребан виднят възрожденски деец „поет, патриот и учител“ Григор Пърличев, починал на 25 януари 1893 г.

Подновеният св. Климентов храм „Св. Пантелеймон“

Църквицата „Св. Богородица Болничка“

В непосредствена близост се намират още четири малки средновековни църкви. Пред входа на т. нар. Климентов комплекс е църквицата Св. Димитър“, построена през XIV в. и дарявана от цар Борис III при гостуването му в Охрид.

Величествена постройка е църквата „Св. София“, за която се предполага, че това е една от седемте съборни църкви, издигнати от св. цар Борис-Михаил Покръстител.

През 980 г. тя станала катедрален храм на Първата българска патриаршия, а от 1018 г. и на Охридската българска архиепископия. Била основно преустроена при архиепископ Лъв (ок. 1037-1056 г.). Стенописана е през XI-XII в. В началото на XV в. турските завоеватели превръщат храма в джамия. Едва през 1917 г. българската администрация в града преосвещава сградата отново в християнски храм. Днес тя е превърната в църковен музей, като при големи празници в нея се извършват богослужения.

По склоновете на стария град са пръснати различни старинни църкви - „Св. Константин и Елена“ (изписана и отвьн). В двора й са погребани загинали български офицери през Първата световна война. Надолу по склона се слиза в „Св. безсребърници Козма и Дамян“, която църквица местното население нарича „Мали свети Врач“. В нея има запазен стенопис, в който св. Климент държи в ръката си град Охрид – жителите му са го смятали за покровител на града. В малката църквица „Св. Никола Болнички“ е имало чудесни дърворезбени иконостасни двери, в които причудливо са смесени езически и християнски елементи. През 1917 г. тези двери са пренесени в София и сега се съхраняват в Националния исторически музей. Съвсем наблизо е и църквицата „Малък св. Климент“ – набремето в нея мощите на светеца, преди да бъдат пренесени на върха на хълма в „Св. Богородица Перивлептос“. Църквата „Св. Богородица Каменичка“ е построена на северния склон на хълма в стария град в средата на XIX в. В нея се пазят десетки икони, подарени от охридски граждани. Особено впечатление прави голямата литийна икона на „Св. Седмочисленици Български“, чийто надгис не е заличен.

На малък нос на скалите бдясно от новобъзобновената църква „Св. Пантелеймон“ е кацнала великолепна църквица „Св. Иван Канео“. Тя бодри началото си от XIV в., а е стенописвана през XV-XVI в. На една тераса пред църквата се издига самотен надгробен паметник на свещеник Анастас Абторов. Запазеният надпис на български език сочи, че е роден на 25 (заличено); запопен на 20 септември 1887 г., а починал на 2 февруари 1925 г.

Охрид е един красив древен български град и същевременно един прекрасен македонски курорт, който трябва да посетят всички българи...

Текст и снимки: ст. н. с. д-р Христо ТЕМЕЛСКИ

АБОНАМЕНТНА КАМПАНИЯ 2007

Продължава абонирането за „Църковен вестник“ – официалното издание на БПЦ

„Църковен вестник“ е издание с традиции в отразяването на живота на Православната църква. В него можете да намерите официалните изявления на Св. Синод, анализи по актуални проблеми на Църквата и обществото, интервюта с видни духовници и богослови, пътеписи, новини из живота на епархиите, информация за нови издания.

През новата година екипът на „Църковен вестник“ остава отворен за проблемите и въпросите на своите читатели и ще продължи да публикува техни материали, отзиви и коментари.

Как да се абонирате за „Църковен вестник“: 1. В редакцията на адрес: София 1000, ул. „Оборище“ № 4, Св. Синод, за Издателството; 2. Като изпратите пощенски запис на адреса на редакцията, с точния ви адрес; 3. Чрез пощенски запис по банковата сметка на Синодално издателство: HVB Биохим, клон Европа – София, ул. „Алабин“ № 58, IBAN BG 59 BACX 9660 1018 1470 18, BIC код: BACXBGSF.

ТАЛОН ЗА АБОНАМЕНТ за „Църковен вестник“

Посочете периода от време, за който искате да се абонирате

.....

Име .....

Презиме .....

Фамилия.....

гр./с..... п. код .....

общ. .....

обл. .....

ж.к./ул. ..... №... бл. .....

вх. ..... ап. ..... тел: .....

Изпращайте на адреса на издателството попълнения талон за абонамент с приложен документ за платен абонамент (банково бордеро или пощенски запис).

ЗАПОЧНА АБОНИРАНЕТО ЗА 2007 г.

„Църковен вестник“		сп. „Духовна култура“	
1 година	21,00 лв.	1 година	18,00 лв.
6 месеца	10,50 лв.	6 месеца	9,00 лв.
3 месеца	5,25 лв.	3 месеца	4,50 лв.

АДРЕС НА РЕДАКЦИЯТА
СВ. СИНОД, София – 1000
ул. „Оборище“ № 4
тел. 987-56-11, тел./факс 980-30-16
МОЛ: Танка Тончева Христова
e-mail: synpress@dveribg.net
РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ
Ръкописи не се връщат.

Банкова сметка на Синодално издателство на БПЦ
HVB Биохим, клон Европа – София, ул. „Алабин“ № 58
IBAN BG 59 BACX 9660 1018 1470 18
BIC код: BACXBGSF

Сумите да се изпращат с пощенски запис или по банкова сметка, в които да се е записа точният адрес и пощенският код на получателя!